

MEMORIA SCRITORILOR DÂMBOVIȚENI ÎN CASA LUI IOAN AL. BRĂTESCU-VOINEȘTI

Dumitra BULEI*

Keywords: writers, Dâmbovița, memory, Ioan Al. Brătescu Voinești.

Casa scriitorului Ioan Al. Brătescu Voinești, „*un roman de toată frumusețea*“, așa cum era descrisă de însuși proprietarul său, aflată într-un parc cu incontestabilă valoare dendrologică, loc de retragere, de meditație și creație, de întâlniri culturale și dezbateri literare, a fost construită între anii 1897 și 1898 și i-a aparținut acestuia până după Primul Război Mondial.

După mai multe funcționalități avute, casa devine, începând din 1968, **Muzeul Scriitorilor Dâmbovițeni**, sanctuar al memoriei literare al acestora. În acest loc binecuvântat i-a fost dat lui Ioan Al. Brătescu Voinești să primească pe mentorul său, Titu Maiorescu, cel care-l va și lansa, pe I. L. Caragiale, Mihail Dragomirescu, Mihail Sadoveanu, Emil Gârleanu, I. Rădulescu-Pogoneanu, remarcabil universitar al vremii.

O vizită în această casă, acum muzeu, generează o emoție greu de definit, emoție asociată cu respectul față de strădania și talentul înaintașilor târgovișteni. Pășind pe rând în încăperile casei, vizitatorul va descoperi, într-o cronologie firească, cele trei mari secțiuni ale Muzeului: perioada Evului Mediu, când Târgoviștea era primul centru cultural al țării, cu influență în întreg spațiul românesc, dar și în sud-estul european; o a doua, a poeziilor redeșteptării noastre naționale, apărută ca un ecou al evenimentelor vremii, și cea de-a treia, a scriitorilor născuți pe meleaguri dâmbovițene sau a celor veniți aici, pentru o clipă sau pentru totdeauna, unde scrisul lor a intrat în rezonanță cu tradiția istorică și culturală, pentru a vibra îndelung în spiritul locului.

În spatele curții, dincolo de Iazul Morilor, se zărește în depărtare, ca un cuib de șoimi, **Mănăstirea Dealu**, spațiu consacrat spiritualității, având o puternică și multivalentă încărcătură istorică și culturală.

Cea dintâi operă literară târgovișteană, *Învățăturile lui Neagoe Basarab către fiul său Teodosie*, este o redactare românească a literaturii parenetice de tip bizantin, contemporană Renașterii, lucrare comparabilă cu *Principele* lui Macheavelli.

Manuscrisul original, alcătuit de **Gavriil Protul**, *Viața lui Nifon*, o altă lucrare înfăptuită în acest spațiu, va fi încredințată, spre păstrare, bibliotecii Mitropoliei din Târgoviște. Aspectul religios al acestei lucrări lasă să transpară începuturile istoriografiei românești. Portretizările lui **Neagoe Basarab** și ale familiei, în cadrul iconografiei, ca o dovadă a impulsurilor umaniste de tip renescentist, elementele biografice ale voievodului, de istoriografie pură, sunt o mărturie relevantă a unui fenomen cultural complex.

Petru Cercel (1563-1565), ctitor al Bisericii Mari Domnești de la Târgoviște, este primul domnitor poet, care dăruiește literaturii o singură poezie, dublată de orgoliul voievodului-poet, voievodului-cărturar, aflat pe scaunul Basarabilor. Sub amintirea

* Cercetător științific, domeniul Istoria culturii, expert MCC - carte veche.

deschizătoare de lumină și cultură scrisă, reînvie și epoca lui Mihai Viteazul, la curtea căruia diplomații se dedicau exercițiului literar. Aici, în vechea cetate de scaun a Țării Românești, **Teodosie Rudeanu logofătul** își scrie cronica, astăzi pierdută. Versiunea originală a acestei cronici va fi înfăptuită de **Balthazar Walther**: *Scurta și adevărata descriere a faptelor săvârșite de Ioan Mihai, domnitorul Țării Românești, preastrălucitul, preamăritul și prea viteazul...* (Gorlitz, 1599). În fața Curții Domnești de la Târgoviște, dându-i pe această cale strălucire literară, Balthazar Walther citește la portretul voievodului, în limba latină, două poezii: *o epigramă* (în sensul antic, de dedicație, pe un obiect de artă) și *o elegie* (în sensul derivat, din cel antic, de piesă lirică, de admirație și slavă), *La aniversarea nașterii Domnului cel mai bun neam și de fire aleasă... vlăstarul domnesc, Pătrașcu* (29 iunie 1597). Aceste exerciții literare latinești, cultivând genurile literare ale Antichității, spre care se îndreptau tot mai des, sunt dovada spiritului umanismului renascentist, promovat în vechea cetate de la Târgoviște.

Stavrin, umilul vistier al lui Mihai Viteazul, va scrie, în cetatea Bistriței, în limba greacă, poemul *Vitejiile prea piosului și prea viteazului Mihai Voievod*, ca o superbă aureolă de martir. De la Mănăstirea Dealu, **Matei al Mirelor** îi va duce această lucrare spre tipărire lui Panos Papanos, la Veneția, și, timp de mai multe secole, va cunoaște mai multe reeditări. Matei al Mirelor transformă Mănăstirea Dealu într-un puternic centru de copisti și miniaturisti, precum **mitropolitul Luca**, la **Sfânta Mitropolie** a Târgoviștei. Într-o astfel de efervescență culturală, Matei al Mirelor va compune *Istoria celor petrecute în Țara Românească de la Șerban Vodă, care domnește și acum și Sfaturi către Iliș*, ele devenind singurele izvoare ale istoriei Țării Românești, între 1602-1618. Matei al Mirelor moare la 14 aprilie 1624, dată stabilită de cercetătorul târgoviștean Radu Gioglovan.

Primele exerciții de poezie cultă, având un puternic fond de literatură populară, se manifestă, în vremea lui Matei Basarab, fiind legate de existența cunoscutei în epocă **Schola graeca e latina**, la Târgoviște, unde, printre altele, se învățau noțiuni de versificație, prin influența limbii latine, ce o exercita poezia emblematică, cultivată în acea vreme în Europa. **Udriște Năsturel** este primul stihuitor cult, urmat de **Daniil Andrean Panonianul**. În afara operei de traducător, de protector al tiparului, are meritul de a fi fost *primul valah ce va rosti un elogiu limbii latine*.

Tradiția versurilor la stema țării este continuată la Târgoviște, în vremea voievodului Constantin Brâncoveanu, de către **frații Greceanu, Radu și Șerban, Antim Ivireanu, Gheorghe Radovici**. În perioada următoare, Târgoviștea va juca un rol secundar, față de București, astfel că marile împliniri literare ale **Stolnicului Constantin Cantacuzino** (*Istoria Țării Românești*, Padova, 1700, ce publică prima hartă a țării), ale fraților Greceanu, trebuie privite prin prisma afirmării noului centru de cultură. Așa cum se întâmplase în urmă, când Curtea de Argeș cedase primatul Târgoviștei, la fel se va întâmpla acum, cu Târgoviștea, față de București, într-o firească dinamică a istoriei.

Dinastia Văcăreștilor și triumviratul romanticilor valahi, **Vasile Cârlova, Grigore Alexandrescu** și **I. H. Rădulescu** anunță o altă secțiune în demersul expozițional al Muzeului târgoviștean. În afara unor boieri, cu rol politic important în istoria țării, precum **Ianache Văcărescu**, având aceeași soartă tragică cu a voievodului Constantin Brâncoveanu și a celor patru fii ai săi, poetul **Ienăchiță Văcărescu** (1740-12 iulie 1797, poet, filolog, istoric, politician, diplomat) înscrie în genealogia sa și pe gramaticul **Stanislav Văcărescu**, "*compunător și scriitor cu mâna*", după propria-i prezentare, primul cărturar cunoscut din dinastia Văcăreștilor, care, redactând în limba slavonă documente ale vremii, adaugă formulele de încheiere ale hrisoavelor, în care se simte ceva din muzica acelei *fortuna labilis* a sensibilității lui François Villon și Jorge Manrique, pe **Constantin Văcărescu**, fratele tatălui său, autor al unei genealogii domnești, redactată tot în slavonă, încă la modă la acea dată. Versurile *Testamentului* său literar (*Urmașilor mei Văcărești/ Las vouă moștenire/ Creșterea limbei românești / Și-a patriei cinstire*) capătă valențele unui imperativ care se adresează viitorimii, dar și a unui

strigăt venit din profunzimea culturii noastre, din biruința scrisului în limba română. El este autorul gramaticii, în două ediții, la Râmnic și la Viena, 1787: *Observații sau băgări de seama asupra regulilor și orânduiriilor gramaticii rumânești*. Opera sa poetică, inspirată din creația populară (*Amărată turturea, Într-o grădină, Spune inimioară, spune*), restrânsă ca întindere, a avut o influență puternică în evoluția ulterioară a poeziei românești. O atenție deosebită, în expunere, îi este acordată lui **Alecu** și **Nicolae Văcărescu**, dar, mai ales, lui **Iancu Văcărescu**, fost ispravnic de Dâmbovița. **Elena Văcărescu**, poetă română, de limbă franceză, recunoscută și apreciată conferențiară, în țară și în afara ei, mesager al culturii și diplomației românești, reprezentantă a României la Liga Națiunilor Unite, a interpretat *suus generis Testamentul* lui Ienăchiță, în sensul creșterii prestigiului românesc în lume. Ea, Elena Văcărescu, va pleda mereu în favoarea țării sale, de la pupitrul Națiunilor Unite de la Geneva. Viața și sensibilitatea poporului român este surprinsă și redată lumii întregi, în prima mare lucrare a sa, o culegere de creații populare, *Le rhapsode de la Dâmbovitza*, care-i va aduce Premiul Academiei Franceze. **Theodor Văcărescu**, militar de profesie, autor al lucrării *Războiul de la 1877*, este cel care închide cercul deschis de Ienăchiță. Fotografii, ediții princeps ale operelor Văcăreștilor, ediții critice, piese de mobilier din conacul de la Văcărești, aflat nu departe de Târgoviște, testamentul olograf al Elenei Văcărescu, toate sporesc emoția celui ce parcurge această parte a expoziției.

Ioan Heliade Rădulescu, părintele literaturii române, așa cum îl numește G. Călinescu, este scriitorul căruia Muzeul târgoviștean îi datorează un altar de venerație laică. Născut la Târgoviște (6 ianuarie 1802-27 aprilie 1872), în vecinătatea bisericii Sfinții Voievozi, aflată pe strada care astăzi îi poartă numele, deși nu a trăit prea mult în acest oraș, Heliade a luptat să-l impună în conștiința națională, ca simbol al înălțării și gloriei românești. Poet, prozator, dramaturg, critic literar, traducător, mentor cultural, întemeietorul presei românești, îi va sprijini pe **Vasile Cârlova** și pe **Grigore Alexandrescu**, pentru a impune poeziei tema romantică a *ruinurilor*, inspirată din măreția ruinelor vechii cetăți de scaun a celor 33 de voievozi, care au rezidat la Târgoviște, vreme de trei veacuri. Ciclul cel mai important al liricii sale, ciclul patriotic, este denumit *Târgoviștenele*. Aici se regăsesc: *Cântarea dimineții, Poezia, O noapte pe ruinurile Târgoviște, Fragment, În așteptarea lui 1848, Adio la patrie, Sfânta cetate, Armata română înaintea Dumnezeuului puterilor*. În lucrarea *Echilibru între antiteze*, numește *Marșul românesc* al lui Văcărescu *Târgovișteana*, propunându-l ca imn național, după exemplul *Marseillezei*, care-și avea originea tot în numele unui oraș.

Vasile Cârlova (4 februarie 1809, Buzău-18 noiembrie 1831, Craiova), autor al unei opere minimale, ce cuprinde doar cinci poezii (*Păstorul întristat, Ruinurile Târgoviștei, Înserare, Rugăciune, Marșul oștirii române*, publicate de Heliade în „Curierul românesc”, primul periodic în limba română, apărut în aprilie 1929), s-a născut la Buzău, într-o familie de boiernași, cu mama olteancă, descendentă din familia Lăcustenilor. Rămas orfan de mic, va fi crescut în casa stolnicului Nicolae Hiotu din Târgoviște, de către sora mamei și soția stolnicului. Învață, alături de Grigore Alexandrescu, de la un dascăl de familie, franțuzește și grecește. În 1830, se înrolează ca ofițer în milițiile pământene de curând înființate. Moare de tânăr, la Craiova, și este înmormântat lângă biserica Madona Dudu. Este slăvit de **Pantazi Ghica** (fratele lui Ion Ghica, autor al lucrării în două volume, *Monumentele noastre naționale*) în poemul *O lacrimă pe mormântul lui Cârlova*. Cu prilejul comemorării centenarului morții, se dezvelește bustul în bronz al poetului, operă a sculptorului Vasile Blendea. Alături de poetul cu cele mai puține poezii, ne întâlnim cu umbra fabulistului **Grigore Alexandrescu** (22 ianuarie 1810, Târgoviște-5 noiembrie 1885, București). Poet, traducător, publicist, politician, copilărește în orașul natal, învață în casele lui Nae Hiotu, alături de Cârlova. Din 1837, când rămâne orfan de ambii părinți, se mută la București, la un unchi, părintele Ieremia, „*locuind într-un beci, sub scară, la Mitropolie*”. În 1831, este coleg cu Ion Ghica și C. A. Rosetti, la clasa de literatură a școlii lui J. A. Vaillant. În spațiul dedicat

scriitorului Grigore Alexandrescu, este evocată opera, anii copilăriei și deseale sale reveniri în urbea de la poalele Mănăstirii Dealu, invitând parcă pe vizitator să continue căutarea și în afara zidurilor Muzeului. În fosta mahala a Lemnului, în apropierea bisericii cu același nume, printre ai căror ctitori se numără și tatăl scriitorului, se păstrează casa în care s-a născut poetul, având pe peretele dinspre stradă o placă comemorativă, care stă mărturie a acestui fapt. Nu departe de casă, se află bustul în bronz al acestuia, dezvelit la 10 mai 1899, cu implicarea maicii Smara în ridicarea acestui monument memorial.

Ion Ghica (12 august 1816, București-7 mai 1897, Ghergani, Dâmbovița), scriitor, economist, matematician, publicist, politician, diplomat, prinț de Samos, personalitate marcantă a celei de a doua jumătăți a secolului al XIX-lea, cu conac, școală și capelă a familiei Ghica la Ghergani-Răcari, Dâmbovița. Face parte din familia de mari boieri a **Ghiculeștilor**, fiind întâiul născut (din cei șapte copii) al logofătului Dimitrie (Tache) Ghica și al Mariei Câmpineanu, fiica vornicului Scarlat Câmpineanu. Își va leaga numele de Târgoviște, prin *Pledoriul*, pledoaria ținută pentru recăștigarea drepturilor electorale pierdute, din cauza străinării ca bey de Samos, dar și prin participarea la seratele culturale, ținute în casele Fusseștilor, prin activitatea sa politică și chiar, prin cea de edil al județului, printr-o bogată corespondență evocatoare (*Scrisori către Vasile Alecsandri* sunt un exemplu), prin paginile oferite despre viața cetății (în capitolul al IV-lea din *Convorbiri economice*, 1879). A fost, din 1874, membru titular al Societății Academice Române și președinte al ei, ales la 18 septembrie 1876 până în 1879, când instituția este redenumită și devine Academia Română. A fost președintele acestui for academic de mai multe ori (1879-1882, 1884-1887, 1890-1893 și 1894-1895). În 1891, prin secția de la Târgoviște, devine membru al Ligii Culturale.

Capodopera lui de scriitor este cartea de corespondență memorialistică *Scrisori către Vasile Alecsandri*, apărută în primă formă, la Tipografia Academiei Române, Laboratorii Români, în 1884, urmată de o nouă ediție, completă, la Editura Socec, în 1887.

Pantazi Ghica (15 martie 1831, București-17 iulie 1882, Ghergani, Răcari, Dâmbovița). Avocat, prozator, dramaturg, publicist, frate cu Ion Ghica. Ziarist și avocat cu atitudine democratică, pledează în procesul „Republicii” lui Al. Candiano Popescu, care a avut loc la Târgoviște. În 1856, este numit procuror supleant la Tribunalul de Dâmbovița, iar la 30 decembrie 1858, președinte. Peste trei ani este numit asesor la Ministerul Justiției și pleacă la București. Impresiile perioadei târgoviștene (1856-1859) sunt evocate în proza *O lacrimă a poetului Cârlova* (1858), scrisă și tipărită, pe când se afla la Târgoviște, ca, de altfel, și încercarea de roman din 1860, *Un boem român*. Tot în aceeași notă poate fi considerată și piesa *Mircea cel Bătrân*. În ambele proze se face o descriere a Târgoviștei și împrejurimilor, amintind de diverse figuri ale orașului, cum ar fi cobzarul Paraschiva Paharnicul, Bedros Tutungiul, Ioniță Bărbierul, Simuică. A fost căsătorit cu Camille-Pauline-Marie Guyet de Fernex.

Smaranda Andronescu Gheorghiu (5 septembrie 1857, Târgoviște-26 ianuarie 1944, București). **Maica Smara**, așa cum a numit-o Eminescu, era prietenă cu Veronica Micle. Institutoare la Sinaia, Ploiești și București, poetă, prozatoare, a fost printre primele militante feministe, având inițiative pe tărâm cultural; a conferențiat în țară, la Ateneul Român sau în alte orașe, precum și în străinătate: Italia, Belgia, Franța, Suedia, Danemarca, Grecia. Colaborează la organizarea Congresului Orientaliștilor (Roma, 1889), unde reprezintă Societatea Presei Române. La Paris, este una din organizatoarele Congresului pentru Pace al Uniunii Universale a Femeilor, în 1900, iar în 1902, participă la Congresul Latin, devenind astfel, și prin conferințele susținute în afara țării, o adevărată ambasadoare a culturii și cauzei românești. Introduce și susține în învățământul românesc formula școlii în aer liber, a sportului și a preumblărilor pe cărări de munte, a drumețiilor. Puțini știu că întâiul cântec al copilăriei noastre, *Cântecul școlarului*, îi aparține. Urmașă a lui Grigore Alexandrescu, a reușit, în câteva rânduri, să creioneze o imagine istorică a bătrânei cetăți a Târgoviștei, arsă și jefuită în atâtea rânduri, ultima apropiere de hotarele ei a unor ostași otomani - prizonierii

Războiului de Independență. Ea poartă în inimă și-n suflet toată viața Târgoviștei natală conferințind despre istoricul și prezentul ei, dedicând volumul *Schițe din Târgoviște*, apărut în 1898. Iubitoare a creației populare, a portului popular (în colecția *Scriitori*, se găsesc fotografii ale Smarandei Gheorghiu în costum popular, donat și el Muzeului târgoviștean), conferențiară în țară și în afara ei, având ca tematică istoria, cultura și monumentele târgoviștene, condiția femeii în familie și societate, visa la realizarea unui sanctuar al voievozilor ce au zăbovit la Curtea Domnească, de-a-lungul a trei secole și mai bine, atâta timp cât Târgoviștea a fost capitală și reședință voievodală. Din fondurile adunate, în urma conferințelor susținute de aceasta, s-au folosit – o parte –, la restaurarea vechii Mitropolii, iar altă parte, la ridicarea unui monument dedicat eroului mișcării revoluționare de la 1821, Tudor Vladimirescu, dezvelit în august 1911. Se pot admira în expoziție lucrări de artă plastică, cu portrete ale scriitoarei în diverse etape ale vieții, fotografii, piese de mobilier, salonașe, o piesă japoneză deosebită și alte obiecte memoriale.

Alexandru Vlahuță (5 septembrie 1858, Pleșești, Tutova-19 septembrie 1919, București). Poet, prozator, memorialist, ziarist. Clasele primare și liceul le face la Bârlad. Se înscrie la Facultatea de Drept din București, pe care o abandonează, din cauza lipsurilor materiale. Din noiembrie 1879, ocupă – prin concurs – un post de înstitutor la Școala primară nr. 1 din Târgoviște, iar din 1880, este profesor suplinitor la Gimnaziul „Ienăchiță Văcărescu”, unde a funcționat până la 1 noiembrie 1882, ca profesor de română și latină. Între 1882-1883, este profesor la Școala Divizionară de la Mănăstirea Dealu. În 1882, grație unei diplome cumpărate, se înscrie în baroul avocaților târgovișteni, pledând în câteva procese, fără prea mult succes. Din 1884, se mută la București, în urma destituirii din noiembrie 1882, de la catedra Gimnaziului, datorată activității publicistice desfășurate în presa târgovișteană (în gazetele „Dâmbovița” și „Armonia”, cu apariție neîntreruptă, din 1881 până în 1883, conduse de C. Alessandrescu, din comitetul cărora făcea parte). Cei cinci ani, cât a rămas la Târgoviște, nu rămân fără ecou în opera sa (în *România pitorească*, închină pagini întregi bătrânei capitale voievodale, face o descriere foarte frumoasă a traseului ce pornește de la Târgoviște și se sfârșește la Pietroșița; sunt și alte pagini evocatoare în volumele: *Clipe de liniște* sau *Din goana vieții*, dar și în monografia dedicată prietenului său, *Pictorul Nicolae Grigorescu*, născut la Pitaru, Dâmbovița). *Perioada târgovișteană*, de debut literar și publicistic, este o perioadă rodnică și îi va marca întreaga carieră. Alexandru Vlahuță publică în „Armonia” poezia *Dormi în pace*, dedicată Matildei Greceanu, la moartea ei atât de timpurie; piatra ei tombală poate fi văzută în incinta Curții Domnești, lângă Biserica Sfânta Vineri. Scriitorul, profesor la Gimnaziul „Ienăchiță Văcărescu”, își perfecționează talentul de polemist, luptă, în calitate de membru al societății „Progresul”, pentru a tempera statutul obscur, de oraș de provincie, al Târgoviștei. Va locui, împreună cu Duiliu Zamfirescu, la serdăreasa Safta, a cărei figură smochinită o va schița în nuvela *Furfanțo*, în serile foarte liniștite de provincie, când se auzeau până în oraș, trompetele de la Mănăstirea Dealu.

Un colț cu documente îi este dedicat lui **Raicu Ionescu-Rion** (20 august, 1872, Bălăbănești, Tutova-19 aprilie 1895, Târgoviște). Profesor de română, greacă și latină la Liceul „Ienăchiță Văcărescu” din Târgoviște, critic literar. După terminarea Liceului la Bârlad, în 1890, se înscrie la Facultatea de Litere și Filosofie a Universității Iași. Moare la numai 23 de ani, de tuberculoză, înfrățindu-se întru veșnicie cu pământul Târgoviștei.

Marele nostru dramaturg, născut la Haimanale, Dâmbovița, **I. L. Caragiale**, își regăsește, se pare, personajele satirizate în scrierile sale în „*orășelul de munte, capitală de județ*”. Prezența în expunere este marcată de câteva fotografii, cărți poștale, câteva rarități ale operei, având în vedere că, pe teritoriul județului, în locul de naștere, se află și o casa memorială, dedicată vieții și întregii creații caragialiene.

I. C. Vissarion (2 februarie 1879, Costești Vale, Dâmbovița-5 noiembrie 1951, Costești Vale, Dâmbovița), prozator, poet, dramaturg, ziarist, scriitor autodidact, autor de

proză fantastică, a intrat în literatură la început de secol XX și s-a format sub influența mișcării muncitorești. Sunt prezente, în expunere, mărturii ale preocupărilor scriitorului pentru viața satului din acest colț de țară, nu departe de Titu. Pe unul din pereții sălii este prezentă o lucrare de artă plastică, care redă figura lui Vissarion la bătrânețe, lucrare ce aparține pictorului și sculptorului Vasile Blendea. Colaborează la „Rampa” lui N. D. Cocea, este prieten cu: Gala Galaction, Tudor Arghezi, I. Al. Brătescu Voinești. Are preocupări în domeniul științei, brevetându-și câteva invenții: aeroplan Vissarion nr. 1 (1912), încălțăminte cu ventilație Vissarion, vâruitor Vissarion, bastonul-scaun Vissarion (1922) și altele. În 1943, va edita un volum, sinteză a gândirii inventice, intitulat *Enigma mecanică din mediul în care ne găsim*. În perioada intrerbelică participă, alături de alți oameni de cultură (Liviu Rebreanu, Gala Galaction, Victor Eftimiu, Cezar Perescu, Ion Minulescu, Ionel Teodoreanu, Șerban Cioculescu, Matei Alexandrescu, Ion Calboreanu, Ștefania Stâncă), la șezătorile literare organizate la Târgoviște, la Sala de Arme.

Ultimele două săli ale casei-muzeu sunt dedicate scriitorului-proprietar, pentru o vreme, al imobilului din strada Justiției nr. 5. În vitrine, se reunesc tematic cărțile ce însumează întreaga creație literară a lui **Ioan Al. Brătescu-Voinești** (1 ianuarie 1868, Târgoviște-14 decembrie 1946, București), fotografii de familie sau ale prietenilor apropiați, corespondență. Vitrinele sunt acompaniate de portrete de familie încadrate de rame artistic alcătuite, dar destul de greoaie, piese de mobilier din lemn masiv, sculptat, de proveniență occidentală, de epocă, alte piese care amintesc de perioada în care a locuit la Târgoviște: biroul, la care și-a scris cea mai mare parte a operei literare, povestirile pentru copii, binecunoscutele: *Privighetoarea*, *Puiul*, *Moartea lui Castor*, biblioteca, plină de cărți de filosofie, știință și literatură, violoncelul ș.a. În 1913, când are loc, la Târgoviște, Congresul național de popularizare a științei, ale cărui lucrări s-au desfășurat în Sala de Arme, la doi pași de casa acestuia, astăzi muzeu, I. Al. Brătescu-Voinești ține o adevărată pledoarie în favoarea teoriei lui Darwin.

Academician, scriitor, dramaturg, publicist, politician, Ioan Al. Brătescu-Voinești își va petrece copilăria la Târgoviște și la moșia familiei de la Brătești, nu departe de oraș. De mic va fi atras de muzică și pescuit, pentru care face o adevărată pasiune până la bătrânețe. Școala primară o face la Târgoviște, iar gimnaziul, la București (1879-1883). Se înscrie la Facultatea de Medicină, iar după un an renunță și urmează Facultatea de Drept, în paralel cu audierea cursurilor la Facultatea de Litere și filosofie.

Bustul scriitorului, în piatră, care ne întâmpină, încă de la inaugurarea Muzeului, de pe aleea parcului, este creația aceluiași sculptor, Vasile Blendea, autor și al bustului în bronz al lui Ienăchiță Văcărescu, dezvelit în 1935, în prezența Elenei Văcărescu, în fața Liceului, care-i poartă numele.

Nu sunt uitați nici cei care au urmat și continuat opera înaintașilor pe tărâmul literaturii: **Ioan Ciorănescu, Ion Calboreanu, I. D. Pietrari, Aurel Iordache, George Tomozei, Grigore Arbore, Șerban Cioculescu, Vladimir Streinu** și, nu în ultimul rând, reprezentanții Școlii de Literatură de la Târgoviște: **Radu Petrescu, Mircea Horia Simionescu, Costache Olăreanu, Tudor Țopa, Petru Creția, Timotei Constantinescu, Al. George**.

Acesta a fost excursul nostru sentimental prin Târgoviștea culturală, de la începuturi și până astăzi, în speranța redescoperirii valorilor literare din acest colț de țară binecuvântat.

THE MEMORY OF DÂMBOVIȚA'S WRITERS IN THE HOUSE OF IOAN AL. BRĂTESCU-VOINEȘTI

The house of the writer Ioan Al. Brătescu - Voinești built between 1897-1898, located in the middle of a park of real dendrological value and belonging to him until after the First World War, occasioned the reception of writers such as: Titu Maiorescu, I. L. Caragiale, Emil Gârleanu, Mihai I. Dragomirescu, I. Rădulescu Pogoneanu (remarkable academic personality of the time). From 1968, the house will become the Museum of Dâmbovița's writers which preserves, through its exhibits (books in princeps editions, photographs, documents, pieces of furniture, paintings, memorial pieces etc.) structured in three sections, the memory of writers with origins in Târgoviște, in Dâmbovița county or who - temporarily - stopped in the old capital of the country.

A first section presents the cultural life of the Middle Arges, when Târgoviște was the first center to irradiate the country's culture, with influence in the large Romanian space, but also in the entire Southeast European Orthodox space. The first great literary achievement of Târgoviște "The teachings of Neagoe Basarab to his son Theodosius" is a Romanian edition of Byzantine parenthetical literature. We also mention here the voivode - poet, Petru Cercel, Matei of Mirelor, the first cultist, Udriște Năsturel, the humanist Constantin Cantacuzino Stolnicul, the chroniclers Radu and Șerban Greceanu, Antim Ivireanul or Gheorghe Radovici. The Văcărești dynasty and the triumvirate of the Wallachian romantics - Vasile Cârlova, Gr. Alexandrescu and I.H. Rădulescu -, the poets of the national revival, are reunited in a second section of the museum. The third section is dedicated to writers born under in Târgoviște or brought for a moment or for eternity, in these places, where the writing resonates and vibrates for a long time. The last two rooms are reserved for the writer Ioan Alexandru Brătescu - Voinești.

Muzeul Scriitorilor Dâmbovițeni, Târgoviște.

Bustul în piatră, parcul și casa scriitorului I.Al.Brătescu-Voinești.

Biroul scriitorului Ioan Al. Brătescu-Voinești.

Mihai Onofrei: Bustul lui Ioan Al. Brătescu-Voinești.

Bustul lui Ienăchiță Văcărescu.

Liră cu medalion „Ion Heliade Rădulescu”, așezată pe fișierul ce are inscripționate inițialele numelui scriitorului.

Aspect din Sala „Smaranda Gheorghiu”.